

bijenteelt

verschijnt maandelijks • jaargang 2 • juni 1966 - 6

**maandblad van de bijenhoudersbonden a.b.t.b., l.l.t.b. en n.c.b.
en de vereniging tot bevordering der bijenteelt in nederland**

VOOR DE HONINGOOGST

210. Bijenuitlaat	f 1,60
211. Ontzegelbak, met stander voor 8 ontzegelde raten	f 32,—
212. Ontzegelbak, zonder stander	f 25,—
213. Ontzegelwerk, roestvrij stalen maalden in kunsthars handvat	f 4,50
215. Kolbtoestel voor het slingerbaar maken van heidehoning	f 30,—
216. Ericaborstel, vervangt voor de kleine imker een kolbtoestel	f 7,—
217. Dubbele honingzeef van ons bekende model	f 8,—
218. Kaasdoek voor het zeven van honing, 75 x 75 cm	f 1,—

FLACONS, HONINGEMMERS

230. Honingbokaal, inhoud 450 gram, met inscriptie „Zuivere Nederlandse bijenhoning” en ons verenigingsmerk in het glas, met schroefdeksel en inlage, per doos van 24 stuks, inclusief doos	f 7,68
231. Schroefdeksel voor bokaal no. 230, per 100 stuks	f 6,20
232. Schroefdeksel voor bokaal no. 230 van zilver, voorzien van ons verenigings- embleem, zolang de voorraad strekt, per stuk	f 1,75
233. Inlagen voor bokaal no. 230, per 100 stuks	f 1,—
234. Honingflacon 450 gram, met schroefdeksel en inlage, per doos van 50 stuks, inclusief doos	f 10,—

235. Honingflacon 500 gram, met schroefdeksel en inlage, per doos van 50 stuks, inclusief doos	f 10,—
236. Schroefdeksel voor flacons no. 234 en 235, per 100 stuks	f 4,—
237. Inlagen voor flacons no. 234 en 235, per 100 stuks	f 1,—
238. Omniaflacon met plastic opdrukdeksel, inhoud 450 gram, in het glas de inscriptie „geen statiegeld”, sierlijk model, per doos van 24 stuks, inclusief doos ..	f 4,80
239. Plastic opdrukdeksel voor Omniaflacon, per 100 stuks	f 4,—
242. Luxe porseleinen honingpotje, bijenkorfmodel, met deksel	f 1,75
243. 5 ponds honingemmer	f 1,10
244. 10 ponds honingemmer	f 1,50
245. 25 ponds honingemmer	f 2,70
246. 50 ponds honingemmer	f 4,50
247. Raathoningdoosje met cellofaanvenster en bedrukt met aantrekkelijke tekst, per 10 stuks	f 2,20

HONINGETIKETTEN

250. Blauw etiket, per 100 stuks	f 2,—
251. Etiket in kleurendruk, opgeven inhoud 450 of 500 gram, per 100	f 2,—
252. Etiket voor honingbokalen, per 100 ..	f 2,—
253. Sluitetiket voor alle bokalen en flacons, met aantrekkelijke tekst en een rondje met ons verenigingsembleem, per 100 ..	f 2,—

— Al onze prijzen zijn vrijblijvend. —

Goede dingen **BIJENHUIS WAGENINGEN**

TELEFOON 08370-28 63 — GIRO 82 32 76

BOUWPAKKET SPAARKAST

U verdient geld door zelf uw kast in elkaar te zetten.

Het bouwpakket bestaat uit:

broedkamer met vaste bodem,
broedkamer bovenbak,
dak met zink bekleed,
waterdichte voederbak,
reisraam/separator,
dekplank,
20 raampjes met afstandsblikjes,
de nodige scharnieren, spijkers, enz.

Dit spaarkast-bouwpakket (waarvan wij de alleenverkoop hebben) kunnen wij u aanbieden — onder normale voorwaarden —

voor de prijs van f 70,00.

EEN BESPARING DUS VAN f 20,00.

Bestelt u tijdens de maanden mei en juni 1966 dan verlenen wij hierop

een introductiekorting van f 5,00;

en als klap op de vuurpijl:

koopt u bij het bouwpakket bovendien voor f 40,00 aan kunst- raat en imkersartikelen, dan verlenen wij op het bouwpakket nog eens

een extra korting van f 5,00.

EEN TOTALE BESPARING DUS VAN f 30,00.

De aflevering van het bouwpakket vangt aan na half mei a.s. en de bestellingen worden uitgevoerd in volgorde van binnen- komst.

Bestel dus tijdig! — Doe het zelf! — Verdien geld!

N.V. Honingzemerij „Het Zuiden”

BOXTEL - TELEFOON 04106-2306.

BIJENTEELT

Maandblad van de Bijenhou-
dersbond van de L.L.T.B.,
de Bijenhoudersbond van de
N.C.B., de Imkersbond van de
A.B.T.B. en de Vereniging tot
bevordering der Bijenteelt in
Nederland.

*

Redactie:

P. A. M. van Dongen, Rave-
lijn 4, Steenberg en R. P.
Groenveld, Bijenhuis, Wage-
ningen (eindredacteur).

*

Redactiecommissie:

W. Assink, Enschede; J. Beyer,
Heerlen; P. L. Lammers, Oss
en H. G. Magendans, Arnhem.

*

Adviseur:

De rijksbijenconsulent.

*

Advertenties en Speurbijtjes:

N.V. van Maastricht en Verhoe-
ven, Oude Kraan 16, Arnhem.

*

Verschijndag:

De eerste woensdag van de
maand.

*

Inzendingkopij:

Vóór de 10e der maand.

**Nieuwe leden,
adreswijzigingen,
abbonementen,
bestuurszaken, enz.:**

Voor de A.B.T.B.:
Imkersbond A.B.T.B.,
Postbus 129, Arnhem.

Voor de L.L.T.B.:
Bijenhoudersbond L.L.T.B.,
Klompstraat 21, Heerlen.

Voor de N.C.B.:
Bijenhoudersbond N.C.B.,
Spoorlaan 50, Tilburg.

Voor de Vereniging tot
Bevordering der Bijenteelt:
Bijenhuis, Wageningen.

IMKERSDAG GORCUM

De 36ste Imkersdag van de Vereniging tot Be-
vordering der Bijenteelt in Nederland zal in Go-
rincum worden gehouden op zaterdag 27 aug.
a.s.

Zegt Gorcum u niets? Dan moet u beslist deze
dag vrijhouden, want met die „Parel aan de
Merwede”, gelegen tegenover het alom bekende
Slot Loevestein en aan de rand van het prachtige
polderlandschap De Alblasserwaard, kunt u dan
kennismaken.

Wij ontvangen u 's morgens tien uur met koffie
en een bekende versnapering uit de omgeving,
waarna de gebruikelijke toespraken en een geani-
meerd bijenpraatje volgen. Hiervan gaan wij op
een ongebruikelijke wijze naar een eetgelegen-
heid, waar wij gezellig kunnen tafelen. En dan. . .
staan bussen gereed, die u het wonderschone van
de grote rivieren en niet te vergeten „het kleine
rivierke”, de Linge, zullen laten zien.

Ook het wereldbekende molengebied bij Kinder-
dijk wordt niet vergeten. Voordat onze algemene
voorzitter Mr. R. L. J. ridder van Rappard deze
dag besluit krijgt u nog een verrassing, die een
lust voor het oog zal zijn.

U zult nu wel begrijpen, dat u deze dag niet mag
missen !

27 augustus dus op naar „Arkels Oude Veste” !
Nadere mededelingen in het volgende maandblad
Bijenteelt.

Het Bestuur van de afdeling
„Gorcum en Omstreken”.

Molens te Kinderdijk

DE BEHANDELING VAN HONING

door A. Laban

De vliegbijen verzamelen nektar, die door de nektariën van bloemen en, bij sommige plantesoorten, door de bladeren wordt afgescheiden.

In het eerste geval spreekt men van florale en in het tweede van extra-florale nektar. Deze nektar bestaat voor plm. 40-75 % uit water.

De bijen halen met hun zuignuit de zoete stof uit de bloemen, waarna hij in hun honingblaas belandt. Op weg daarheen worden door de kop- en borstklieren fermenten aan de nektar toegevoegd.

Een ferment is een organische stof die helpt bij de omzetting van een andere stof, zonder zelf van samenstelling te veranderen.

Want wat is het geval. De nektar, zoals gezegd, een zoete stof, bevat suiker. Deze suiker, saccharose, wordt d.m.v. de fermenten voor het grootste deel ($\pm 95\%$) omgezet in druive- en vruchtensuiker. De toevoeging van fermenten tijdens het verzamelen van de nektar is dus de eerste stap in die richting.

Thuisgekomen wordt de vliegbij opgewacht door jongere bijen. De nektar wordt hieraan overgegeven, die ze tijdelijk in hun honingblaas opbergen.

Ze gaan op een rustig plekje zitten, bewegen hun voorkaken en strekken af en toe hun tong waardoor een druppel, de inhoud van de honingblaas, zichtbaar wordt. Hierdoor wordt de toevoeging van fermenten uit de kopklieren verhoogd en de verdamping van water bevorderd.

Na een aantal minuten (± 20) wordt de nektar in de cellen gedeponerd, doch nog niet op de definitieve plaats. Soms in lege cellen tussen het broed of ergens anders in de raat. Bij het afslaan van ramen spat de vloeistof er soms uit. De bijen staan dan „nat”, zoals de imker zegt.

Bij zeer goede dracht wordt de nektar direkt in de cellen opgeslagen en later pas verwerkt.

De nektar wordt meerdere malen door de bijen uit de cellen opgenomen en gefermenteerd totdat de saccharose voldoende is omgezet.

Omdat de nektar zoveel water bevat dat ze kan gaan gisten, staan de bijen ook nog voor de zware taak het overtollige water er aan te onttrekken.

Dit „indikken” gebeurt al in de honingblaas van de bij en wordt bevorderd door ventilatie aan het vlieggat en door de hoge temperatuur in de korf of kast.

Het watergehalte is, wanneer de honing „rijp” is, door de bijen teruggebracht tot $\pm 20-23\%$.

Heidehoning kan zelfs iets meer water bevatten. De rijpe honing wordt dan door de bijen met dekseltje van was afgedekt en is dan als het ware geconserveerd.

Tussen het iets gewelfde wasdekseltje en de honing bevindt zich gewoonlijk een luchtlaagje. Het komt echter wel eens voor dat het deksel vlak en met honing doordrenkt lijkt; dan ontbreekt het

luchtlaagje. Het geheel ziet er dan wat „vettig” uit, doch dit doet niets af aan de kwaliteit van de honing. Bij raathoning kan dit verschijnsel het aanzien schaden.

Het oogsten van honing

De rijping van de honing is voor het bijenvolk noodzakelijk om de honing voor eigen gebruik houdbaar te maken. De imker die lang houdbare goede kwaliteit honing wil oogsten zou dan ook eigenlijk alleen maar verzegelde honing dienen te slingeren. Dan pas is hij verzekerd dat alle goede eigenschappen bewaard blijven. De praktijk is, dat pas geslingerd wordt als tenminste $2/3$ van de honing verzegeld is.

Honing, die onrijp is, loopt grote kans te gaan gisten en de imker kan in conflict komen met een ambtenaar van de Keuringsdienst voor Waren, wanneer hij honing in de handel brengt. Want in de Warenwet staat o.a. „het gehalte aan droge stof moet tenminste 78% bedragen, met uitzondering van klaver- en heidehoning gewonnen in het gebied waarop het verdrag tot de instelling van de Benelux Economische Unie van toepassing is, waarbij dit gehalte tenminste 77% moet bedragen”.

En, als men de honing heeft afgenomen, moet men erom denken dat men de bijen praktisch alle voedsel heeft ontfutseld! Ze kunnen niet van de wind leven als er op dat moment geen dracht is. Ze hebben dan recht op hun suikerrantsoen.

Ruimte waar men slingert

De ideale plaats om honing te slingeren is een bijendichte, betegelde, zo nodig te verwarmen ruimte, waar men over warm en koud water kan beschikken.

In de regel is dit niet het geval en moet men

zich behelpen met een keuken of andere ruimte. Hoe dan ook, tijdens het slingeren moet men *de uiterste zindelijkheid* betrachten. *Honing kan niet zindelijk genoeg behandeld worden!*

Slingeren

Het ontzegelen van de raten gebeurt in ons land meestal met behulp van een ontzegelvork. De wasdekseltjes worden hiermede van de cellen verwijderd en afgestroken in een emmer of pan. Om heidehoning slingerbaar te maken heeft men, naast de ontzegelvork, ook nog een kolbtoestel of een ericaborstel nodig.

Ramen met heidehoning, die men niet dadelijk bewerken kan, moeten vóór het slingeren een paar dagen in een verwarmde ruimte geplaatst worden.

Bij sommige slingers moeten, vóór men de ramen in de slinger plaatst, de afstandsblikjes verwijderd worden.

Bij het slingeren komt het nogal eens voor dat er, vooral bij jonge raat, breuk optreedt. Dit kan men voorkomen door één kant van de raat gedeeltelijk leeg te draaien; daarna volgt de andere zijde en dan volgt de eerste kant opnieuw. Bij radiale slingers is dit niet nodig omdat beide kanten daar tegelijk leeg worden.

Ramen met gesloten broed, larven of eitjes, omgeven door een mooie rand honing, horen niet in de slinger thuis. Wacht met slingeren van deze ramen tot het broed is uitgelopen.

Om het hinderlijke en voor de slinger *nadelige* „stoten” te voorkomen, behoort men ramen van ongeveer gelijk gewicht te slingeren.

Het zeven van honing

Na het slingeren van de honing komt de vraag naar voren hoe we de „ongerechtigheden” (stukjes was e.d.) uit de honing moeten verwijderen. De ruimte waar men slingert moet, zoals hierboven reeds opgemerkt, bijendicht zijn, anders zwemmen er ook nog bijen in de slinger rond! Voor het zeven van de honing kan men een dubbele zeef gebruiken, n.l. een grove (maaswijdte 1.8 mm), met daaronder een fijne (maaswijdte 0.8 mm).

Om stagnatie bij het aftappen uit de slinger te voorkomen moet men eigenlijk over 2 van dergelijke zeven beschikken. Als er een verstopt is en schoongemaakt moet worden, kan men de andere gebruiken. Zeer goed voldoet ook fijn nylon weefsel.

Men dient erop toe te zien dat de schoongemaakte zeef goed droog is; anders komt er water in de honing dat er niet thuis hoort.

Roeren in de zeef, als de honing niet meer snel wegzakt, heeft alleen zin bij weinig vloeibare, b.v. heidehoning. Men behoort echter zo weinig mogelijk te roeren om te voorkomen dat heel kleine stukjes was door de zeef gedrukt worden en in de honing terecht komen.

Bijenstand H. T. van Dam & Zn.

JUBBEGA (Fr.) — TELEFOON 05165-382

Wij kunnen U alle materialen leveren op het gebied der Bijenteelt voor **zeer lage prijzen**. Zie onze advertentie in het maart no. Vraagt onze zeer uitgebreide prijslijst. Tevens kunnen wij U leveren diverse soorten honing. — Vraagt onze honingprijslijst.

Het voorlopig opslaan van de honing kan gebeuren in een plastic of, bij gebreke daarvan, in een geëmailleerde emmer.

Ijzeren of gegalvaniseerde emmers zijn uit de boze. Ze tasten de honing aan, wat de kwaliteit niet ten goede komt.

Als men van plan is honing in te zenden naar een honingkeuring moet het produkt zelfs van de kleinste onreinheden zijn ontdaan.

De jury is n.l. erg precies en bekijkt de honing met een loep! Dan geeft zelfs een dubbele zeef geen zekerheid en moet men een nog fijnere te hulp roepen (nylondoek).

Het behoeft geen betoog dat men, vóór men gaat slingeren, alle gereedschappen goed schoonmaakt en afdroogt. Voor het afdrogen kan men een schone katoenen lap gebruiken. Wollen doeken laten soms weer pluïsjes achter.

Nadat de honing is gezeefd laat men hem, liefst in een verwarmd, doch in ieder geval droog vertrek, een paar dagen staan. Men moet er wel voor zorgen dat er geen stof of vuil in de honing terecht komt. Dus de emmer afdekken.

Gedurende die paar dagen stijgen luchtbelletjes en eventuele onreinheden naar de oppervlakte. Er vormt zich daar schuim dat men voorzichtig af kan scheppen.

Om een gelijkmatige kleur en niet te grove kristallisatie te verkrijgen kan men de honing enkele malen doorroeren. Goed langs de wanden en de bodem van het vat. Doch voorzichtig om het vormen van luchtbelletjes te voorkomen.

Het vullen van de potjes

Na het afschuimen en roeren wordt de honing in de potjes, waarin hij verkocht zal worden, afgetaapt.

De potjes dienen vanzelfsprekend goed *schoongemaakt* en *droog* te zijn. Men kan ze schoonmaken met heet sodawater.

Het vullen van het glas vereist ook zorg. Als men de honing er met een kannetje of rechtstreeks uit de emmer ingiet, ziet men dat er zich nogal wat luchtbelletjes vormen. Ook zullen er nog vuiltjes, die op de honing kunnen drijven, in de potjes terecht komen.

Wanneer men over een honingtank met snijkraan beschikt, moet men het potje schuin onder de straal houden. Luchtbelvorming wordt dan tot

een minimum beperkt. Men tapt dan van onder af en er is geen kans op vuiltjes uit de bovenste laag.

Afsluiting van de potjes

Een zaak van belang is het deksel van de potjes. Vroeger was dit uitsluitend van metaal. Tegenwoordig ziet men meer en meer de plastic deksels verschijnen.

Etiketten dienen netjes en schoon op de potjes te worden bevestigd.

Verroeste of van een of andere firmanaam voorziene deksels schaden het aanzien van de honing en mogen niet gebruikt worden.

Bewaren van honing

Omdat honing hygroscopisch is, d.w.z. water uit de lucht aantrekt, is het zaak hem niet op een vochtige plaats te bewaren. Een ruimte waar „luchtjes” hangen is niet geschikt omdat honing ook geuren aanneemt.

Een donkere, koele, droge plaats met constante temperatuur b.v. een kamerkast, is aan te bevelen. Geen kelder of zolder.

Staat honing in een vochtige omgeving dan kan, hoe goed de deksels ook afsluiten, er toch nog vocht door de honing aangetrokken worden. Er kan gisting ontstaan en dan is het produkt niet meer geschikt voor consumptie.

Gevulde honingbussen, die voor langere tijd weggezet worden, dienen afgesloten te worden door met kleefband het deksel rondom op de bus vast te maken.

Afnemers van honing, die hem lang bewaren, dient men over de bewaring in te lichten. Hiermede voorkomt men teleurstellingen en behoudt zijn klanten.

Verwarmen van honing

Het kan voorkomen dat honing vanuit een bus, waarin hij gekristalliseerd is, overgebracht moet

worden in potjes. Het is dan noodzakelijk hem te verwarmen teneinde de vloeibare toestand terug te krijgen.

Het verwarmen dient in waterbad te geschieden. Dus niet de bus op het vuur, doch in een pan met water plaatsen. Het verdient daarbij aanbeveling het water niet hoger dan $\pm 55^{\circ}\text{C}$ te verwarmen.

Zodra de honing weer handelbaar is dient men het verwarmen te staken, want als honing onder bepaalde temperatuur en tijdsduur verhit wordt, bestaat de kans dat de daarin aanwezige fermenten vernietigd worden. Tevens ontstaat er dan een stof die er niet in thuishoort.

Kort gezegd: de kwaliteit van de honing gaat achteruit. De Warenwet zegt: „diastatische fermenten moeten aanwezig zijn, oxymethylfurfurol moet afwezig zijn”.

Dus door het onoordeelkundig verwarmen van honing kan men in overtreding geraken als men zulke honing in de handel brengt.

Gegiste honing

Als door een of andere oorzaak (onrijp oogsten, onjuiste bewaring, niet schoongemaakt gereedschap e.d.) honing gaat gisten is hij niet meer geschikt voor de handel.

De enige oplossing is de honing als bakhoning voor eigen gebruik te bestemmen. Wordt hij niet direkt voor dit doel gebruikt, dan is het zaak hem sterk te verhitten. Daarna goed afgesloten wegzetten.

Ook als voerhoning kan hij gebruikt worden door hem even te koken en daarna aan de bijen te voeren.

Het koken van deze voerhoning behoeft niet in waterbad te geschieden. Men voegt een ongeveer gelijke hoeveelheid water aan de honing toe en kookt deze enige tijd zodat de gistcellen gedood worden en de alcohol, die door de gisting ontstaat, verdampt.

Vervoerverbod bijen in Noord-Brabant uitgebreid

In de Staatscourant van 5 mei 1966 is opgenomen een beschikking van de Minister van Landbouw en Visserij op grond van de Bijenwet 1947, waarbij het gebied in Noordbrabant, waaruit en waarheen geen bijen mogen worden vervoerd, wordt uitgebreid met de gemeenten Leende (voor zover gelegen ten zuiden van de verkeerswegen Valkenswaard-Leende en Eindhoven-Maarheeze),

Riethoven, Valkenswaard, Vessem en Westershoven. Voorts wordt het geldende verbod tot vervoer van bijen van en naar de gemeente Bladel en Netersel uitgebreid tot het vervoer van en naar de gemeenten Bergeijk, Hoogeloon e.a., Reusel, Valkenswaard en Vessem.

In verband met de plaats gehad hebbende verbreiding van de gevaarlijke bijenziekte acariose (mijtziekte) waren deze maatregelen noodzakelijk.

De Rijksbijenteeltconsulent te Tilburg, kan desgevraagd, al dan niet onder voorwaarden, onthefing van de verbodsbepalingen verlenen voor wat betreft het vervoer van bijen naar en binnen bovengenoemd gebied.

DE DRACHTBRONNEN VAN AMBROSIUSHOEVE

J. Mommers.

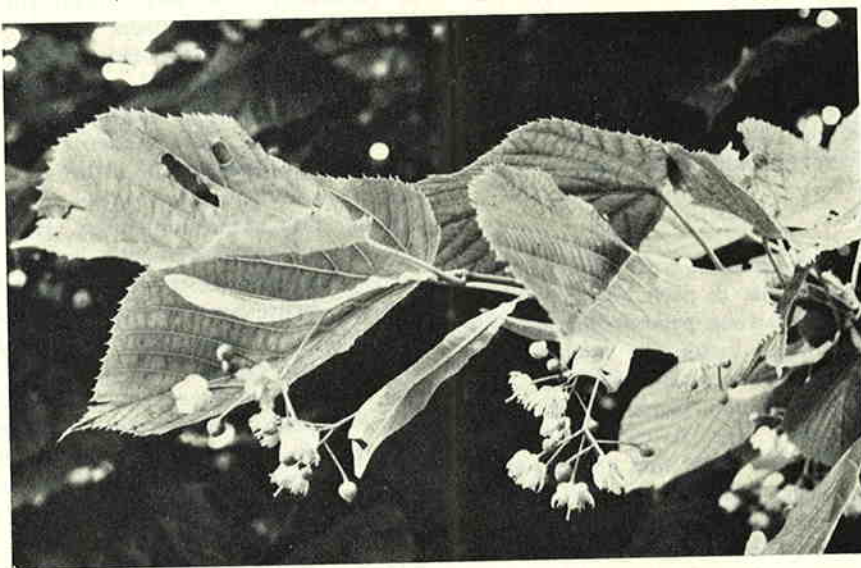
Linde.

De linde is vanouds bekend als een goede drachtplant voor bijen. Toch zijn er vele imkers, die weten te vertellen: „Daar en daar honingt de linde nooit”. Dit kan vele oorzaken hebben. De standplaats, grondsoort, vochtigheid van de grond, enz. spelen een grote rol. Maar ook de soort linde kan van grote invloed zijn. Op Ambrosiushoeve staan 14 soorten. Uit het nektaronderzoek is gebleken, dat er zeer grote verschillen zijn tussen de hoeveelheid afgescheiden nektar en de hoeveelheid suiker in de nektar bij diverse soorten. Wat ook

opvalt is, dat de leeftijd, waarop de verschillende soorten flink beginnen te bloeien zo uit elkaar loopt.

De bloeitijd van een lindesoort is maar kort, maar door verschillende linden te planten kan de dracht geruime tijd duren. De meest geplante linde is wel *Tilia europaea* (= *T. vulgaris*) de gewone linde. Veel ziet men ook *T. cordata*, de kleinbladige linde, die al vroeg zeer rijk bloeit, maar weinig nektar geeft, wat door de enorme hoeveelheid bloemen weer gecompenseerd wordt. *T. americana grandifolia* heeft zeer grote bladeren. *T. euchlora*, de krimlinde, heeft mooi glimmend blad en bloeit vrij laat. Nog later bloeien *T. petiolaris* en *T. tomentosa*, de zilverlinde.

Wie eens wat anders wil wat groeiwijze en bladform betreft, zou *T. moltkei* of *T. mongolica* kunnen planten.

KORTE BERICHTEN

Algemene vergadering „Wageningen”

Het belangrijkste punt op de agenda was de bespreking van de fusieplannen. De Zuidelijke Bonden hadden doen weten, dat zij de in hun bezit zijnde aandelen in de Honingzemerij bij fusie wilden inbrengen in een stichting en dat zij de stichtingsacte zodanig wilden redigeren, dat het dividend ten goede komt aan de nieuwe vereniging. Het hoofdbestuur had zich al afgevraagd waarom men deze aandelen niet zonder meer wil inbrengen in de nieuwe vereniging, zoals Wageningen ook bereid is al haar bezittingen in te brengen. De algemene vergadering sprak zich uit voor fusie mits de partners alle vermogensbestanddelen integraal in de nieuwe vereniging inbrengen. Mocht het niet tot fusie komen, dan zal Wageningen ook terugkomen op de samenvoeging der bijenbladen en weer het oude Groentje gaan uitgeven. Om de partners voldoende tijd te geven zich nogmaals te beraden werd besloten het contract met de drukker voor de uitgave van het gezamenlijke blad nu nog niet op te zeggen.

Zonder stemming werd de bijdrage aan Ambrosiushoeve verhoogd tot 2 cent per kg bijensuiker. Het quotum voor 1967 werd verhoogd tot f 7,50 per lid.

ADRESWIJZIGING

Verandering of wijziging van adres gelieve u steeds tijdig, doch uiterlijk 3 weken vóór het verschijnen van het volgende nummer, door te geven aan uw organisatie.

Bijenmarkt annex tentoonstelling te Renkum

op zaterdag 23 en maandag 25 juli a.s.
bij Café v. d. Born Kerkstraat.

Behalve prachtige bijenfims, is een werkend bijenvolk in glazen kast te zien en worden demonstraties gegeven door korfvlechters, een klompenmaker en diverse vrijetijdsbestedingstechnieken o.a. weven.

ERVARINGEN UIT 'N IMKERSLOOPBAAN

Ruim 20 jaar geleden kwam ik vrij veel bij een bijenhouder, die tevens veehouder was. Natuurlijk werd er ook over de kwaliteit van zijn koeien gesproken en ik vroeg hem, of hij ook lid van de fok- tevens contrôlevereniging was. Dat bleek niet het geval te zijn, omdat hij meende, dat hij zelf wel aan de hoeveelheid melk in de zomer kon zien, of een koe goed of slecht was. De kwaliteit van de melk, ras, kleur en exterieur van de koe deed bij hem niets ter zake en dat was op een tijdstip in onze geschiedenis, dat de stamboeken al meer dan 60 jaar bezig waren aan de verbetering van onze vee-stapel.

Er zijn veel imkers, die op dezelfde wijze redeneren als bovengenoemde boer. Hoe hun bijen eruitzien, of ze gemakkelijk te behandelen zijn, of ze zo vruchtbaar zijn, dat één koningin alleen kan zorgen voor een groot volk, of de voorjaarsontwikkeling snel of traag is, of de bijen meer of minder resistent zijn tegen veel voorkomende ziekten, het doet bij velen niet ter zake. Men be kijkt de bijenteelt in Nederland nog altijd te veel van een te zakelijk standpunt en dat is hier niet meer mogelijk, niet om ons klimaat en ook niet om de steeds verminderende bijenweide.

Bijenrassen

De opzet van mijn artikelen is in overleg met de redactie zo gesteld, dat ik geen beginnersrubriek verzorg, doch alleen voor gevorderden uit mijn ervaringen die dingen vertel, die interessant, of volgens mijn mening wetenswaardig zijn. Zeer waarschijnlijk wijken mijn meningen en behandelingsmethoden wel eens af van die van een ander. Als u mij of de ander niet gelooft, onderzoek het dan zelf, dat is juist een van de mogelijkheden, die de bijenteelt aantrekkelijk maken. De praktijk is de beste leermeester. Leerboeken gebruik ik alleen nog als naslagwerk. Wanneer ik over bijenrassen en stammen iets mededeel, dan zijn dat eigen ervaringen en bij anderen geconstateerde feiten.

In het vorige nummer heb ik al opgesomd, welke bijenrassen en stammen in ons land werden geïmporteerd en later weer verbasterden.

Als jong-imker ben ik al spoedig begonnen volgens de toen aanbevolen methode aan verbetering van het eigen nederlandse ras. De koninginnetelt gelukte uitstekend, toen nog met kunstmatige koninginnecellen en de omlarvingsmethode, maar er was geen bevruchtingstation en dus liet de darrenkeuze te wensen over en daarmee hing de hele verbetering los in de lucht.

Later probeerde ik zuivere rassenteelt met krainers, geïmporteerd door de Heer v. d. Broek. Deze krainers waren vermoedelijk eeuwen lang in de mooi beschilderde boerenkastjes zonder ramen geteeld en hadden zich daardoor aangepast aan een te kleine ruimte. In ieder geval werden de meeste volken zwermrijp als ze ongeveer 6 ra-

men broed hadden. De Heer v. d. Broek is naar Oostenrijk verhuisd, weer teruggekomen naar Nederland en in Amersfoort overleden. Hij was een van de eerste koninginnetelers in ons land en heeft zijn best gedaan het nederlandse bijenras te verbeteren. Veel succes heeft hij echter niet gehad. Ik heb nog krainers geprobeerd van Pesschetz, Strgar en Weber-Sklenar. Het beste vond ik de Pesschetz-bijen met zeer lange koninginnen met zwart achterlijf en enkele zeer smalle gouden bandjes. Met een Weber-Sklenar koningin (eerste prijs van Oostenrijk) trof ik het niet. Ze stuurde me een koningin voor enkele artikelen in haar blaadje: Das Bienenmütterchen. Het mocht toen nog, nu is import verboden wegens gevaar van invoer van bijenziekten. Zo importeerde men in 1921 in Zwitserland het Amerikaans vuilbroed en is het nog niet weer kwijt. De Sklenar-bijen waren goed van exterieur, enorm vruchtbaar en ijverig, maar toevallig vreselijk kwaad. Uit de bijen van Pesschetz door Schwieters geïmporteerd en door mij in 1950 van hem gekocht en bijen van Strgar, die toen reeds in mijn bezit waren, zijn de bijen van Schiermonnikoog ontstaan, waarvan redakteur Groenveld vorig jaar in het maandblad schreef: „Ik ben verliefd op de bijen van Schiermonnikoog”. De stam op Schiermonnikoog is geen hogeschool voorbeeld van de Carnica. Ik heb wel gelet op de vleugelindex van bij, dar en zelfs van de koningin (iets nieuws in de Carnica-wereld), maar gaf niet zo veel om de lengte van de haren en de breedte van de viltbanden, wel om vele andere goede eigenschappen: vruchtbaarheid, zachtvaardigheid, rustige zit op de raten, vrijlaten van de bovenlatten, geen loperij en klodders bijen onder aan de raten bij contrôle, voldoende opbrengst als prestatie van één koningin.

Al wie nu denkt, dat hij wel eens een Carnica koningin uit Oostenrijk mee kan brengen en de nakomelingen ervan op Schiermonnikoog kan laten bevruchten, kan bedrogen uitkomen, want iedere bijenstam heeft zijn eigen pakket erfelijke eigenschappen en kruising met een andere stam kan teleurstelling brengen, althans geen zichtbare vooruitgang.

Snelle vooruitgang krijgt men alleen door selectie op cubitaal-index van de bijen, waaruit men

de jonge koningen teelt en ook op die van de nog te bevruchten jonge koninginnen (zie foto vorig nummer).

Als meer dan 50% van de werkbijen een index heeft van ongeveer 2,5 tot 2,7 of meer en er geen bijen beneden 2,2 blijven dan is een volk praktisch zuiver genoeg en ook goedaardig. Selectie van de darrenvolken vindt plaats op Schiermonnikoog. Voor inteelt hoeft men in jaren nog geen zorg te hebben, omdat er nu elf volken op Schiermonnikoog staan en er misschien nog wordt uitgebreid.

Wie eens van het heterosis-effekt wil profiteren, kan jonge koninginnen van de Schiermonnikoogse krainers op eigen stand laten bevruchten. Meestal zijn ze het eerste jaar niet kwaad, wel vruchtbaar en ijverig. De opbrengst van zo'n volk stijgt, zelfs zonder versterking, aanmerkelijk. Ze halen echter de honing, waar ze het krijgen kunnen, ook door roverij. Ik heb in mijn leven ook een kruising geprobeerd te maken van krainers en een voor raszuiver verkochte italiaanse koningin. Ik kwam bedrogen uit. Zoals de meeste italiaanse kruisingen waren ze vreselijk kwaad. Zo kwaad, dat ze niet behandeld konden worden zonder dikke sokken, dichtgebonden broekspijpen en mouwen, dikke handschoenen met kappen en een rond de hals vastgebonden kap. Zo erg waren vroeger ook de nakomelingen van de zo mooi lijkende goudbijen, in Amerika geteeld uit italiaanse bijen. Men hoort er niet meer van. In Amerika is reeds een aantal jaren een hausseperiode voor de kruising van enkele ingeteelde stammen, b.v. Italianen en Krainers, die wegens het heterosis-effekt enorm vruchtbaar zijn. In Amerika kan meer dan hier, omdat het land veel groter is en omdat er uitgestrekte gebieden zijn, waar het altijd zomer is. Ik kon natuurlijk geen twee stammen naast elkaar houden. Bovendien waren mijn stammen niet ver genoeg ingeteeld. Zonder die ver doorgevoerde inteelt lijkt mij tellen van gebruikskruisingen een aanvechtbare zaak. Om met de Heer Mommers te spreken in 1952: „Je hebt één op de duizend kansen om iets goeds te bereiken”. Bovendien wie zou die teelt hier kunnen aanpakken en financieren, zo dat de massa er iets aan heeft?

Kunstmatige inseminatie

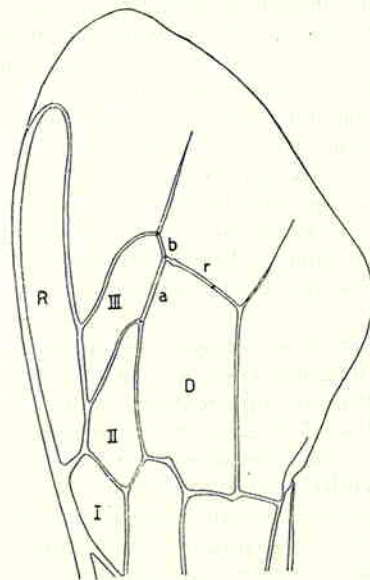
Ik heb een aantal jaren de K.I. beoefend, eerst met een geleende apparatuur van de Rijksseruminrichting, daarna met een in Nederland nageemaakt basisapparaat van de Heer J. van Aarst met Amerikaans toebehoren. De kunstmatige inseminatie heeft in Nederland een grote handicap door het wisselvallige klimaat, want als men voldoende jonge koninginnen heeft kan het lange tijd te koud zijn, niet voor de koninginnen, maar voor de darren. De darren moeten dagelijks kun-

nen uitvliegen, want ze eten veel en moeten hun ontlasting kwijt zijn, willen ze gebruikt kunnen worden voor de K.I. Kunnen ze niet vliegen wegens regen of kou, dan zijn de spermatozoïden niet te bemachtigen. Ook zijn de uit Amerika afkomstige injectiespuiten met te weinig zuigkracht. Ik was juist bezig een betere spuit van eigen makelij uit te proberen, toen ik stoppen moest vanwege een toekomstige verhuizing. Hoewel ik er voor mijn koninginneteelt wel iets aan heb gehad, heb ik voor mezelf geen tevreden gevoel over gekregen. In een meer tropisch klimaat is de zaak zelf niet zo moeilijk, als de apparatuur goed is en men bijen en tijd genoeg heeft.

De vruchtbaarheid van de koningin

De vruchtbaarheid van de koningin is afhankelijk van het individu, de tijd van het jaar, verschillende volks- en dracht omstandigheden en ook van het ras.

Het aantal eitjes, dat een koningin per dag kan leggen is in het hoogseizoen al zeer groot. Daarom ben ik geneigd de fabelachtige getallen, die men hier en daar leest (Schotman tot 7200, de Roever tot 4000) met een korreltje zout te nemen. Ik heb het in goede zomers en zeker niet te kleine kasten (24 broedramen + 12 honingramen in één kast) met mijn berekening niet verder kunnen brengen dan ongeveer 2000 eitjes bij de doorsnee nederlandse bij en ongeveer 2500 bij de Krainer. Als een koningin dat 6 weken volhoudt, corresponderen de genoemde getallen met een maximum volksterkte van respectievelijk 80.000 voor de nederlandse doorsnee bij en van 100.000 bijen voor de Krainer. Voor de laatste moeten we dan tijdens de dracht 2 broedkamers en een honingzolder gebruiken. De volken kunnen in het voorjaar zo nodig iets versterkt wor-

Vleugel van een Carnicawerkster met een index van ongeveer 3. Om de beginners op weg te helpen: het vleugeladertje gemerkt met „a” is driemaal zo lang als het adertje gemerkt met „b”.

den om het hoogste peil te kunnen bereiken. Van een niet versterkt Krainer volk heb ik toch ook wel eens 50 pond koolzaadhoning geoogst.

Ieder, die wil weten, hoeveel eitjes een koningin in gunstige omstandigheden kan leggen, moet eerst voor die gunstige omstandigheden zorgen, dus voldoende aanvangsterkte van een volk in 't voorjaar, voldoende voer en voldoende kastruimte. Dan meet men in het hoogseizoen de aanwezige hoeveelheid gesloten broed in dm² aan één kant van elk raam met broed, de andere kant is toch praktisch gelijk. Vermenigvuldig het aantal dm² met 800 en deel de uitkomst door 13 (de cellen zijn 13 dagen gesloten en er zitten 2 zijdig gemeten 800 cellen op een dm²). De uitkomst is het aantal gelegde eitjes per dag. Het meten doet men het gemakkelijkst met een karton zo groot als een simplexraam, waarin ongeveer de dm² zijn uitgesneden.

Invoeren van koninginnen

Het hoeft niet, maar het is voor velen een moeilijk probleem. Men hoort de wonderlijkste verhalen erover en zelfs de meest twijfelachtige methoden zijn volgens de imker altijd gelukt. Daaruit zou men moeten concluderen, dat alle methoden goed zijn. Maar is dat ook blijvend zo? Vaak hoorde ik van imkers, dat zogenaamd goed aangenomen koninginnen later niet meer zo goed waren. Natuurlijk deugde dan de koningin niet, maar ik geloof, dat de methode van invoeren niet deugde. De koningin wordt wel eens ingebald na een snelinvoermethode met slechte gevolgen voor de lichaamsconditie, legcapaciteit en de levensduur. De veiligste methode is altijd de beste.

Daarom enkele raadgevingen:

1. Voer niet een koningin in door haar 's avonds op de vliegplank van de natuurlijk moerloze kast te zetten en haar een wolk rook achterna te blazen. Simple comme bonjour.
2. Ook de koningin in een lucifersdoosje 'snachts door de bijen op de vliegplank laten bevrijden vind ik griezelig. Als het nu 's nachts eens erg koud wordt?
3. Ook zo denk ik over de koningin in een kopje sterk verdunde honing (lauw water) laten vallen en het kind met het badwater op de bijen gooien.
4. Hetzelfde kunnen we zeggen van de methoden om een leggende koningin van haar raam weg te nemen en op dezelfde plaats een andere leggende koningin neer te zetten.
5. De methode in het meinummer heeft in ieder geval het voordeel, dat er redcellen zijn aangezet, die kunnen worden weggenomen. Er zijn echter nog 2 voorzorgen meer te nemen:
 - a. dompel de koningin toch maar in sterk

verdunde honing alvorens ze in de kast te zetten een paar uren na het wegnemen der redcellen.

- b. Laat de kast eventueel eerst een dag afvliegen. Het volk kan later weer versterkt worden. Door het wegnemen der redcellen bereikt men, dat het volk zich weer moerloos gaat voelen.

Enkele volgens mij veilige methoden zijn:

1. invoeren met een goed invoerkooitje met honingsuiker-deegsluiting in een volk met alleen jonge bijen en geen broed. Nadat de koningin is aangenomen het volkje langzaam versterken en later eventueel verenigen met een moerloos gemaakt hoofdvolk door de krantenmethode. De koningin met haar kast niet verplaatsen en bovenop het moerloze volk zetten. Het duurt wat langer, maar is volkomen veilig.
2. Het gebruik van een speciaal invoerraam van gaas, waarin een raam met uitlopend broed. Het gazen raam kan van boven worden afgedekt. De koningin in het gazen raam zetten met enige van haar eigen bijen, die haar voeren kunnen. Eventueel later aangezette redcellen wegnemen, of het open broed er tijdens het invoeren uitnemen. Zie hiervoor ook Schotman-Wedmore, bld. 179 nummer 414.
3. Zeer veilig is ook om een koningin uit een eigen volk ergens in te voeren door haar met een deel van haar bijen te verenigen met een moerloos gemaakt volk, zoals ik reeds vroeger beschreef. Een bevruchtungskastje kan zeer goed omgekeerd op de bekende krant boven op een moerloos gemaakt volk worden gezet. Later zal men er dan een rooster tussen moeten leggen, want de koningin keert graag in dat kastje terug en blijft het met eitjes beleggen.
4. Het zou u natuurlijk verwonderen als ik voor het invoeren van koninginnen niet een bedwelmsmethode had. Die is er ook, snel, vlug en voordelig. Als het volk, waarin de koningin moet komen te groot is, neem dan een deel van dat volk in een zesramer zonder broed met voer. Doe het vlieggat dicht. Bedwelms dat volksdeel met salpeter, zodat de bijen op de bodem liggen, of tussen de raten hangen. Doe de kast open. Kunnen er nog enkele bijen wegvliegen, laat ze dan gaan, dat is juist goed. Gooi de springlevende in te voeren koningin op de gesalpeterde bijen. Ze kruipen samen wel naar boven. Doe na enige tijd het vlieggat weer open. Na een paar dagen legt de koningin en men kan met het volkje nog alles doen: verenigen of niet, winter overhouden en zo meer. Bedwelmen doet men het liefst tegen de avond.

(slot op blz. 95)

De radiale slinger

Allereerst willen we u onze excuses aanbieden voor de lange wachttijd. Het construeren van een slinger is echter iets anders dan een slinger vervaardigen en er deden zich meer moeilijkheden voor dan we hadden voorzien. Bovendien wilden we u iets degelijks voorzetten.

We hebben getracht voor u een slinger te ontwerpen, die door een handig knutselaar met de nodige gereedschappen wel in elkaar kan worden gezet. In sommige gevallen is echter aan de hulp van een vakman of het gebruiken van zijn gereedschap niet te ontkomen. De vakman kan sommige dingen eenvoudiger en misschien ook beter maken. In het ontwerp zitten diverse mogelijkheden, die we u zoveel als mogelijk is aan zullen geven. Voor technische onvolkomenheden vraag ik bij voorbaat mijn excuus, want ik ben ook niet meer dan een knutselaar, die wijd open staat voor deskundige adviezen. Voor de reeds ontvangen aanwijzingen mijn hartelijke dank.

Waar alles om draait.

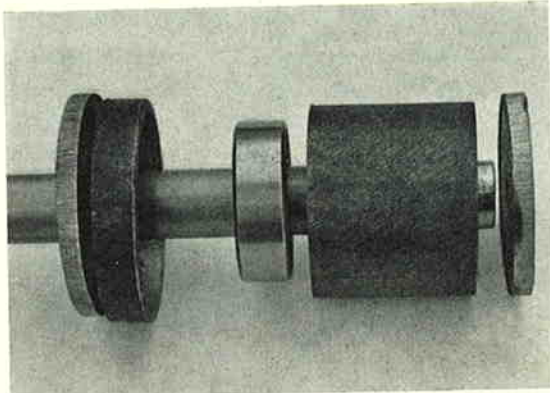
We beginnen met de as van assenstaal, 15 mm dik en voorlopig 650 mm lang. *Voorlopig*, omdat de uiteindelijke lengte afhangt van het aandrijfwerk. Dit biedt echter zoveel mogelijkheden en kan zozeer in prijs verschillen, dat we daaraan *een apart stukje* willen wijden.

Deze as wordt goed glad geschuurd en wat ingevet. We zorgen, dat hij bij de verdere bewerkingen niet kan beschadigen. We kopen 3 stelringen en 2 stofvrije lagers, die op de as passen. (FOTO 3) De lagers (in de tekening niet aangegeven) moeten ong. 32 mm doorsnede hebben, een asgat van 15 mm en een dikte van ong. 10 mm. Deze lagers behoeven geen onderhoud.

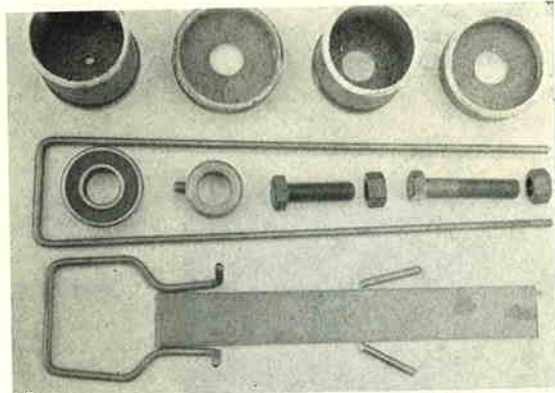
De Lagerhuisjes. FOTO 1, 2 en 4.

Toch gaan we de lagers beschermen door een huisje, waarin ze opgesloten liggen. Het lagerhuis kan bestaan uit twee stukjes stalen buis, die zo in elkaar passen, dat draaien mogelijk is.

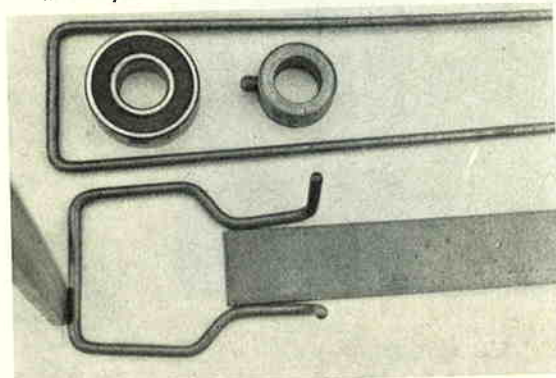
Van de buis met de kleinste doorsnede, die precies om het lager moet passen, zagen we twee stukken van 30 mm lengte. Van de buis met de grootste doorsnede evenzo twee stukken van 10 mm lengte. Van plaatijzer van 4 mm dik vervaardigen we nu twee ronde plaatjes, die precies op de kleinste ringen en twee, die op de grootste ringen passen. Zo krijgen we twee diepe busjes, waar de lagers *precies* in moeten passen (zonder

1. Onderdelen Lagerhuis

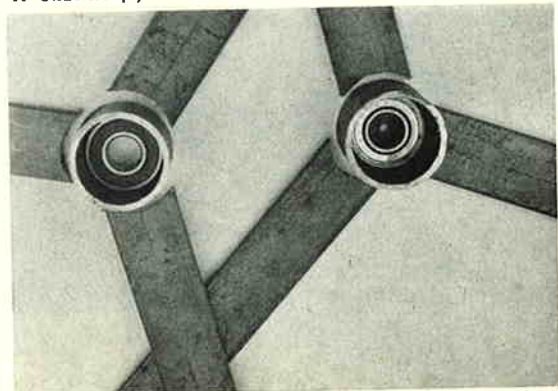

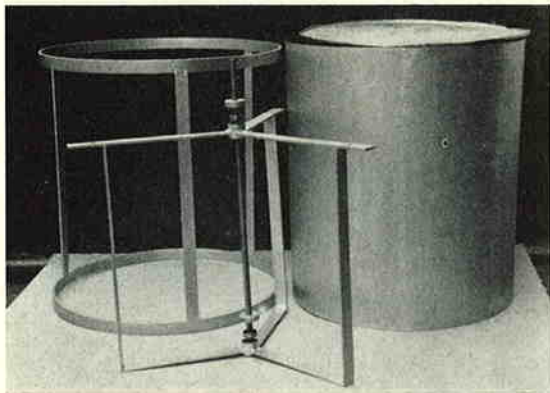
2. Onderdelen Lagerhuisjes. Bouten voor poten (L) en centrifuge

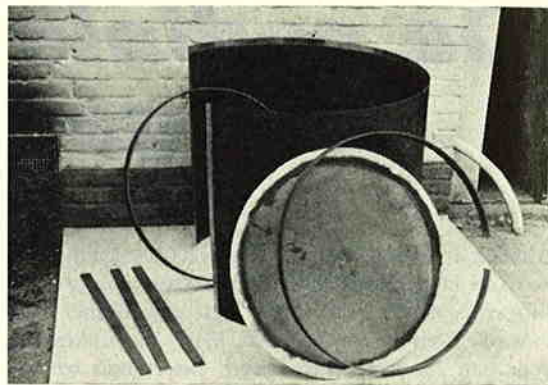
3. Bovenste en onderste raamhouder stofvrije lager en stelring.

4. Onderste (L) en bovenste lagerhuis.

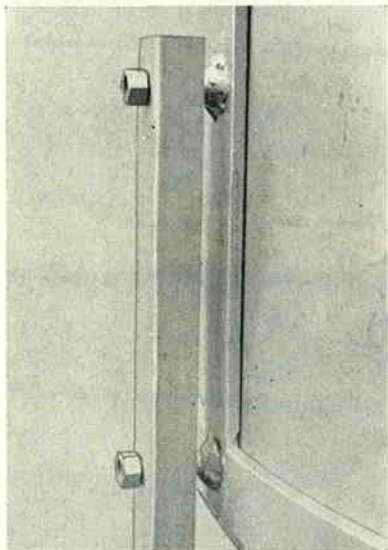

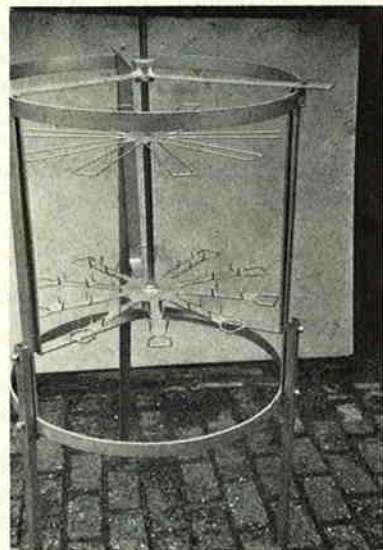
5. Raam voor ketel.
Ketel en bodem.
Raam voor centrifuge.

6. Onderdelen kuip, randen zijn vertind

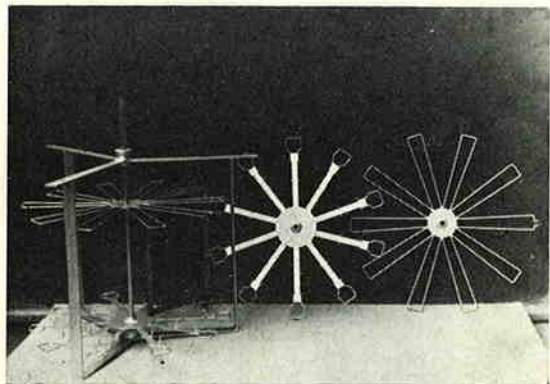

7. Bevestiging
van de
poten

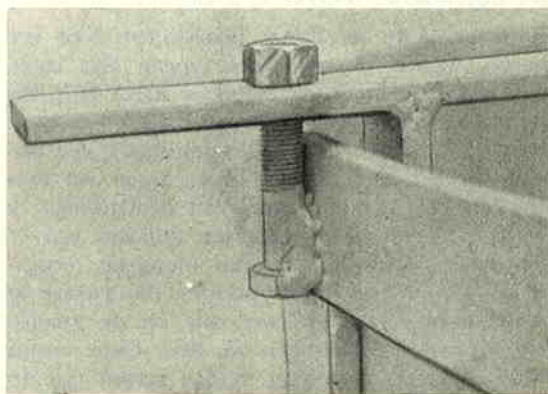

8. Slinger
zonder kuip

9. Het binnenwerk.

10. Zo wordt het raam voor de centrifuge
in de kuip bevestigd.

speling) en twee dekseltjes, die deze busjes kunnen afsluiten. In deksel en bodem van het bovenste huisje boren we een gat van 15 mm, zodat de as er door heen kan. Bij het onderste huisje boren we alleen een gat van 15 mm in het deksel. In de bodem komt een gaatje, waar een fietskogel net niet door heen kan. Op deze kogel steunt en draait straks de as. Het kogeltje moet ca. 4 mm doorsnede hebben. Alvorens we de ronde plaatjes op deksels en bodems lassen, brengen we alle onderdelen op de as, zodat trekken en scheef werken voorkomen wordt. De lagers mogen daarbij niet heet worden. Dus even „vastprikken”, dan demonteren en aflassen terwijl de lagers niet in het huisje zitten.

De bovenste raamhouder. (FOTO 3 en 9)

Hiervoor vervaardigen we een ronde metalen plaat van 100 mm middellijn en 4 mm dik en boren hierin een asgat van 15 mm. Hieraan lassen we de ronde lasdraad van 4 mm doorsnede, die we tevoren in de vorm gebogen hebben, die in de tekening is aangegeven. Bij electrisch lassen is het aan te bevelen, van de draad naar de plaat te lassen, om doorbranden te voorkomen. Op de plaat lassen we, terwijl hij op de as geschoven is aan de onderzijde een stelring. Met deze stelring kunnen we straks de raamhouder op de as vastzetten. Aan te bevelen is *later* in de as een putje te boren, waarin de stelschroef past. (Sekuur s.v.p.)

De onderste raamhouder. (FOTO 3 en 9)

Hiervoor maken we weer een ronde plaat, nu 120 mm middellijn en 4 mm dik. Hieraan lassen we een stuk bandijzer van 4 mm dik 20 mm breed en 184 mm lang. Hieraan worden het „oog” en de beide stukjes lasdraad gelast, die dienen om de ramen op hun plaats te houden. Hiervoor wordt dezelfde lasdraad gebruikt als voor de bovenste raamhouder.

Het verdient aanbeveling de onderdelen op een stuk papier op natuurlijke grootte uit te tekenen, zodat men ze er op kan leggen. De scherpe uiteinden van de lasdraad vijlen of slijpen we netjes rond. Vervolgens lassen we aan de onderzijde van de plaat weer een stelring (als boven). (Op de foto is één stelring aan de bovenzijde gelast. Beter is echter aan de onderzijde.)

Tien maal.

Wenst men een tienraamsslinger, dan moeten we bovenstaande tien maal herhalen. Bij het lassen klemmen we de onderdelen op ons papieren model. Is de bovenste raamhouder klaar, dan klemmen we bij het lassen de tweede op de eerste (bovenzijden naar boven) zodat kleine afwijkingen worden overgenomen. Hierdoor is het straks mogelijk corresponderende raamhouders loodrecht

boven elkaar te stellen, hetgeen noodzakelijk is voor het goed functioneren. Twee bij elkaar houdende houders worden gemerkt (b.v. met isolatieband), zodat men straks met het definitief bevestigen daarmee rekening kan houden. De elementen van één houder komen natuurlijk onder een hoek van 36°. Om meer dan tien ramen te kunnen slingeren, moet men voor de bovenste raamhouder een ander systeem kiezen.

Hierop komen we later nog wel eens terug.

Het raamwerk voor de centrifuge.

(FOTO 4, 5 en 9)

Op de lagerhuisjes worden op 7 mm van de onderzijde drie stukken bandstaal van 6 mm dik, 32 mm breed en 285 mm lang gelast. Voor het bovenste lagerhuis moet de lengte minstens 390 mm bedragen, waardoor we de mogelijkheid open houden de slinger aan de muur te bevestigen. Deze drie stukken komen onder een hoek van 120°. De einden, die aan het huis gelast worden slijpen we rond, zodat ze precies op de ring passen. Met de *lengte moet men daarmee tevoren rekening houden.* (FOTO 4) Wanneer de bovenste nauwkeurig gelast is kunnen we de onderste weer hierop bevestigen, zodat ze volkomen gelijk zijn. Tenslotte kunnen beide door de opstaande kanten die 524 mm lang zijn worden verbonden. Tijdens dit werk brengen we de as met de onderdelen weer op zijn plaats, zodat we fouten beter opmerken.

De kuip. (FOTO 5 en 6)

Deze bestaat uit plaatijzer van 1 mm dik, 700 mm hoog en 2000 mm lang. Deze plaat moet worden gewalst om ze mooi rond te krijgen. (vakman of L.T.S.) We maken eerst de zijwand klaar. Het verdient aanbeveling de kuip boven een iets kleinere middellijn te geven dan onder. Door deze „tapse” vorm is het mogelijk straks het versterkingsraam gemakkelijker er overheen te schuiven. Dit bevordert het doelmatig werken. Om dit te bereiken laten we aan de bovenzijde de randen 15 à 20 mm over elkaar heen grijpen en aan de onderzijde 10 mm. Deze randen worden eerst over een breedte van 30 mm blank geschuurd (of met 'n amaril) en daarna vertind. Dit maakt het mogelijk later te solderen. Hetzelfde geldt voor de onderrand en de haaks omgeslagen bodemrand. Bij dit vertinnen moet men de diktezijde van de plaat niet vergeten.

De zijwand kan nu worden geklonken met koperen klinknagels van 8 x 3 mm, om de 50 mm een nagel. (De bovenste en onderste iets dichter bij elkaar.) De bodem zal een middellijn krijgen van ongeveer 635 mm. Omdat de rand van de bodem rondom ca. 10 à 15 mm moet worden omgeslagen, moet de bodemplaat dus 655 tot 665 mm doorsnede hebben. Bij nauwkeurig werken is de

kleinste maat voldoende. De bodem moet om de 40 mm worden geklonken met dezelfde nagels als voor de zijnaad.

Het raamwerk voor de kuip. (FOTO 5 en 8)

Het raamwerk voor de kuip bestaat geheel uit hetzelfde bandstaal als dat voor de centrifuge: 6 mm dik, 32 mm breed. De banden worden voorlopig 2050 mm lang genomen, daarna in ronde vorm gewalst en vervolgens wordt de definitieve lengte op de omtrek van de kuip afgestemd en de einden aaneen gelast. De opstaande banden worden 630 mm lang en tussen onderste en bovenste band gelast. De juiste plaats van de opstaande banden vinden we door het raamwerk voor de centrifuge in het raam voor de kuip te hangen. De verticale banden van beide onderdelen moeten precies tegenover elkaar en op gelijke afstand van elkaar komen. Het is belangrijk te proberen of het kuipraam werkelijk om de kuip past.

Waterdicht.

Als alles goed past worden de naden van kuip en bodem met een schildersbrander of een gasvlam verhit tot het tin gaat vloeien. Open naadjes kunnen met soldeer (met harskern) worden aangevuld. Het is belangrijk, dat men de naden niet te heet maakt.

Het tin vloeit dan weg en het ijzer oxydeert, waardoor het tin niet meer hecht. Bovendien bevordert dit later het roesten.

Ook kunnen de klinkbouten afknappen.

Bij montage zal de kuip dus met de geklonken rand onder het raam uitkomen.

De poten (FOTO 7)

Deze zijn vervaardigd van U-staal 20 bij 30 mm en 2 mm dik. Ze worden aangebracht, zoals op de tekening en foto is aangegeven. De bevestigingsbouten worden op de zijkant van het kuipraam gelast.

De lengte van de poten kan variëren naar de lengte van de eigenaar, de hoogte van het honingvat, dat men er onder wenst te plaatsen enz. Over het algemeen moet men de poten niet te kort maken. Mochten ze straks te lang blijken, dan is de lengte in een oogwenk verkleind. We namen zelf 300 mm onder de kuip. De mogelijkheid bestaat, dat we de dikte van het staal voor de poten beter op 3 mm kunnen stellen. Dit laten we verder aan u over.

MONTEREN.

Nu kunnen we de bevestigingsbouten van het raamwerk voor de centrifuge op de bovenste band lassen (FOTO 10). We hebben tevens de gelegenheid om de buitenwand van de kuip en de binnenzijde van het kuipraam nog eens goed met aluminiumverf te behandelen. Wanneer de verf

goed verhard is (na enkele dagen met water afwassen) kan alles worden gemonteerd. De kuip kan met 6 klinkbouten of schroefbouten aan de bovenste band worden bevestigd. Bij het gebruik van schroefbouten is demontage later altijd nog mogelijk voor een onderhoudsbeurt.

De afvoer.

Bij de constructie van de afvoerbuis zijn we uitgegaan van het standpunt: Hoe meer honing tijdens het slingeren in de kuip aanwezig is hoe steviger het geheel blijft staan als er eens een wat ongelijke verdeling van de ramen heeft plaatsgevonden.

Deze slinger kan ongeveer 100 pond honing bevatten vóór hij aan het onderste lager reikt. Door de plastic afvoerslang met een binnenwijdte van minimaal 40 mm, kunnen we de honing af laten vloeien op een hoogte, die we wensen. Door de afvoerbuis in de bodem aan te brengen zijn we verzekerd van een vlotte afvoer, vooral, wanneer we de poot aan de tegenovergestelde kant 20 mm langer maken. De slang is geschoven op een stukje ijzeren pijp, waarvan de bovenste rand van 10 mm haaks naar buiten is geslagen. Het geheel kan na vertind te zijn op de bodem worden vastgeklonken en gesoldeerd. Ook kan een afvoerplug van een bad worden gebruikt, of de traditionele „tuit aan de zijwand”.

Losse Raadgevingen.

1. Om het naar boven komen van de as te voorkomen, kan onder het bovenste lagerhuis een stelling op de as worden aangebracht.
2. Op de drie onderste hoeken van het raamwerk voor de centrifuge kunnen we drie rubber stootdopjes aanbrengen.
(Lijmen of schroeven)
3. In de lagerhuisjes brengen we wat dik waterverdrijvend vet aan („Rusban” of „Shell Ensic.”)
4. Het verdient aanbeveling alle ijzeren onderdelen, zodra men ze ontvangt roestvrij te schuren en met aluminiumverf te behandelen. Als de slinger klaar is wordt het geheel nog eens onder handen genomen.
5. Voor het vertinnen kan heel goed „TIN IT” 40/60 „Schiedam” gebruikt worden. (in de ijzerhandel verkrijgbaar). Men strijkt de pasta op de te vertinnen delen, verhit dit met een schildersbrander tot een bruine „stroop” ontstaat. Daarna met een doek afvegen en als alles klaar is met water afwassen.
6. De bodemrand van de kuip komt enkele cm. onder het raam uit. Eventuele mankementen kunnen later snel worden verholpen.
7. De „ogen” van de onderste raamhouders, waar de oortjes en afstandsblakjes in passen

- worden een halve cm. opgebogen, zodat bij het slingeren de zijlat loodrecht op de buitenste draad drukt. De bovenste raamhouder moet ook op gelijke hoogte van de andere zijlat gesteld worden.
8. Wil iemand liever niet vertinnen, dan is ook „Magic Plastic Aluminium” te gebruiken. (IJzerhandel) Aluminium in pastavorm aan te brengen op de naden, voordat ze geklonken worden en later te gebruiken om openingen en oneffenheden (in de lassen) op te vullen. Het wordt ijzerhard en is bij te slijpen of te vijlen.
 9. Wil men de slinger vast aan de grond verbinden, dan kan men aan de poten een vlakke plaat lassen. Via boorgaten kan men de slinger dan op de grond vastzetten.

10. Het gaatje in het onderste lagerhuis, waarin het fietskogeltje zit kan van onderen met plastic aluminium worden opgevuld. Op het aandrijfwerk komen we een volgende keer terug. U kunt alvast aan de slag.

We wensen u een goed succes.

Pam.

We willen zo spoedig mogelijk een lichtdruk van de tekening maken. Deze wordt op werkelijke grootte vervaardigd. Degenen, die een ex. wensen, kunnen deze bestellen.

(Adres: P. A. M. van Dongen, Ravelijn 4, Steenberg). De werktekeningen die eigenlijk bij dit artikel horen, plaatsen we in het volgende nummer, tegelijk met het artikel over het aandrijfwerk.

Ervaringen uit een imkersloopbaan (vervolg van bladzijde 90)

Zelfmaken van kasten

Ik wil over deze kwestie en geen enkele andere door mij verkondigde mening een polemiëc beginnen. Een kleine verduidelijking kan echter geen kwaad. Ieder kan zijn bijenhouderij net zo inrichten als hij zelf wil. Ik heb slechte ervaringen met door een ander zelf gemaakte kasten. De binnen bakken van mezelf afkomstig konden erin heen en weer rijden. Toch heb ik indertijd met de Heer H. Smit; thans in Bussum, ook eigen bevruchtungskastjes gemaakt, ook uit zuinigheids-overwegingen, niet omdat ik ze mooier vond. Wie een echte knutselaar is, of aanleg heeft voor timmeren en wel te verstaan de benodigde apparatuur bezit, zoals werkbank met electromotor, cirkelzaag en andere hulpstukken, zal het vermoedelijk ver brengen, vooral als hij nog een normalisatieblad koopt voor de kast, die hij maken wil, maar hoeveel imkers bezitten de benodigde appa-

atuur. Zonder deze met alleen handgereedschap komt een gewone amateur niet ver. Misschien als er nog eens ooit zelfmaakpakketten in de handel zouden komen. Ik waardeer het streven van de schrijver, die zijn liefhebberij voor timmeren dienstbaar maakt aan zijn bijenteelt en anderen opwekt met hem mee te werken. Zo blijft de liefhebberij bestaan en ze hebben samen een gezellige winter. Ik wens u er verder succes mee.

Verbetering

Er slopen in het vorig artikel een paar zetfouten, die niet direct storend zijn en ik niet op zal noemen. Een ander wil ik graag verbeteren. Er stond ergens, dat de tijd *van* de klaverdracht te kort was voor de bevruchting van de jonge koninginnen. Ik bedoelde de tijd tussen koolzaad en klaver. Er moest dus staan: de tijd *vóór* de klaverdracht.

A. H. van den Berg.

KORTE BERICHTEN

Kring Friesland.

Op 20 april vergaderden de afgevaardigden van de afdelingen, aangesloten bij de Kring Friesland, te Heerenveen. Het hoofdbestuurslid de heer Mulder was aanwezig. De aftredende bestuursleden Bajema, Haitzma en Hiemstra werden herkozen. Een verslag van de heer Stienstra betreffende het plaatsen van bijenvolken in de Flevopolder in 1965 werd besproken. Het bleek dat de klachten sterk waren overdreven en dat er van gemaakt is wat mogelijk was. Men was van mening dat, gezien de daling van het ledental, fusie zeer is aan te bevelen.

Kleine afdelingen, welke door hun gering aantal leden geen reden van bestaan hebben, zouden moeten worden samengevoegd met andere afdelingen. Het hoofdbestuursvoorstel om 2 cent per kg suiker af te dragen voor Ambrosiushoeve, had de goedkeuring der vergadering. Minder gelukkig vond men de contributieverhoging omdat dat wel eens leden kan kos-

ten, maar de uitgaven worden hoger en het zal dus wel noodzakelijk zijn.

De afdeling Beetsterzwaag is van plan de komende herfst een avond te organiseren waar leden van andere afdelingen hartelijk welkom zijn.

J. BROUWER, secr.

ONZE IMKERSAGENDA :

- 23 en 25 juli: Bijenmarkt te Renkum. Zie het bericht in dit nummer.
- 27 augustus: Imkersdag te Gorkum. Zie het bericht in dit nummer.
- 3 september: Imkersdag van de Zuidelijke Bonden: Dat gaat naar Den Bosch toe! Zie de mededeling in dit nummer.

IMKERSDAG 1966

Zuidelijke Bonden

3 SEPTEMBER

Dat gaat naar Den Bosch toe

WATTER ZOAL OPGESCHEPT
ZAL WORREN.

Roggemik

Tèrvebrood

Mik met rezijnen en krente
en 'n snipperke zuukade
d'r deurheen

Beskuit

Echte Bossche Koek uit de
koekkist mit koperbeslag

Gekokten ham

Rauwe ham zonder zwoertje

Gerukte Gelderse worst mit 'n
looike duraan

Jem

Belege Boerekaas

Botter

'n Bèkske koffie om deur te spuule,
ieder naor zonne eige smaok
mit veul of weinig roome
en suikerkluntjes

Dèt 't oe mag bekomme, wor !

INLANDSE KOOLZAAD-

en andere soorten slinger-
honing te koop gevraagd.

Ook hebben wij t.z.t. belangstelling voor
zee-aster en heide-raathoning.

Aanbiedingen: Honinghandel „Holland”
N.V., Den Haag, Loosduinseweg 775,
Telefoon 070-32 17 83.

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50, elke 4 woorden
meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op
gironummer 873335 t.n.v. Drukkerij Mastrigt en
Verhoeven te Arnhem, met vermelding „Speur-
bijtjes”. Inzendtermijn: vóór de 10e van de
maand. Opgegeven „Speurbijtjes” waarvan de
betaling nog niet is ontvangen zullen niet
worden geplaatst.

TE KOOP: Prima bijenvolken op zes ramen, in Simplex-
kasten en korven. Alles onder volle garantie. Het van
ouds bekende adres: Bijenpark Brulleman, Breukelen,
Zandpad 42a. Telefoon 03462-1303.

TE KOOP: Alles wat voor en bij een bij nodig is. Simplex-
kasten, enkel- en dubbelwandig; spaarkasten en V.S.-
kasten, alle in prima staat, met ramen en rooster;
uitgeb. broed- en honingramen, ramen, bijenkappen,
slingers, observatiekasten, enz. Bijenpark Brulleman,
Breukelen, Zandpad 42a. Telefoon 03462-1303. Van ouds
bekend.

TE KOOP: Gebruikte bijenkorven zonder gebreken; nieuwe
zwermklepsen; vlechtriet, enz. Bijenpark Brulleman,
Breukelen. Telefoon 03462-1303.

GEVRAAGD: Bijenvolken, in kasten en korven, worden
tegen contante betaling aan huis afgehaald. Het van
ouds bekende adres om zaken mee te doen: Bijenpark
Brulleman, Breukelen. Telefoon 03462-1303.

HONING MET EERSTE PRIJZEN BEKROOND. U koopt
dus bij ons de allerbeste kwaliteit Klaverhoning f 2,20;
Fruithoning f 2,25; Lindehoning f 2,25 per kg. Minimum-
afname 25 kg. Bij groot kwantum speciale prijzen.
Zeer speciale aanbieding: Als U bij ons honing koopt,
leveren wij U honingflacons met deksel voor 9 cent,
niet franko. Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zand-
pad 42a. Tel. 03462-1303. Van ouds bekend. Verzending
ook naar België mogelijk.

TE KOOP GEVRAAGD: Spaarkasten en honingslingers.
Bijenpark Brulleman, Zandpad 42a, Breukelen. Telefoon
03462-1303.

TE KOOP: 3-raams honingslingers vanaf f 35,—. Bijenpark
Brulleman, Zandpad 42a, Breukelen. Tel. 03462-1303.

TE KOOP: Prima spaarkasten, geheel compleet met ramen,
roosters en voerbakken, vanaf f 42,50. Bijenpark Brulle-
man, Breukelen. Telefoon 03462-1303.

GEVRAAGD: Gebruikte bijenkorven. Bijenpark Brulleman,
Zandpad 42 a, Breukelen. Telefoon 03462-1303.

TE KOOP: Lindehoning à f 2,20 per kg; Klaverhoning (wit)
à f 2,20 per kg; Bockweithoning à f 2,00 per kg; Acacia-
honing à f 2,80 per kg; Fruithoning à f 2,10 per kg;
Heidehoning à f 4,— per kg, Zee-aster à f 2,— per kg; in
bussen van 25 kg. Bij afname van meer dan 100 kg
speciale kortingen. Bijenstand „De Bijenkorf”, Faas
Eliaslaan 10, Baarn. Telefoon 02954-4266.

GEVRAAGD: Alle soorten Bijenvolken, zowel korven als
kasten en alle bijenteeltbenodigdheden, tegen contante
betaling, en aan huis afgehaald. Bijenstand „De Bijen-
korf”, Faas Eliaslaan 10, Baarn.

AANGEBODEN: Lege Bijenkasten en -korven, losse randen,
roosters, raampjes, en wat er verder nodig is op bijen-
teeltgebied. Alles in prima staat. Bijenstand „De Bijen-
korf”, Faas Eliaslaan 10, Baarn.

EXTRA AANBIEDING: Prima bijenkasten en -korven in
prijzen van f 5,— tot f 25,—. Zinken moerroosters f 1,20.
Bijenstand „De Bijenkorf”, Baarn. Telefoon 02954-4266.

GEVRAAGD: Goedbevolkte korven tegen contante betaling,
aan huis afgehaald. Faas Eliaslaan 10, Baarn.

GEVRAAGD: Allerlei oude gebruiks- en siervoorwerpen
op het gebied van de bijenteelt. Bijenstand „De Bijen-
korf”, Faas Eliaslaan 10, Baarn. Telefoon 02954-4266.

GEVRAAGD: Een observatiekast en alle soorten inlandse
honing alsmede gezuiverde bijenwas. Bijenstand „De
Bijenkorf”, Faas Eliaslaan 10, Baarn.

GEVRAAGD: Gebruikte bijenkorven, zes-raams kastjes en
verzendkistjes voor zwermen. Bijenstand „De Bijen-
korf”, Faas Eliaslaan 10, Baarn. Telefoon 02954-4266.

AANGEBODEN: 2-, 3- en 4-raams Honingslingers. In prijzen
van f 10,— tot f 85,—. Keuze uit meer dan 20 soorten
en modellen. Bijenstand „De Bijenkorf”, Baarn.

AANGEBODEN: Bijenvolken, in korven en kasten. Desge-
wenst op tien of zes ramen. Bijenstand „De Bijenkorf”,
Baarn.

AANGEBODEN: Kaukasische koninginnen. Zwermtraag,
zeer zachttaardig en vruchtbaar. Standbevrucht f 12,50.
Reinbevrucht f 30,—. P. J. Romeyn, Const. Huygens-
laan 18, Zeist. Telefoon 16501.

GEVRAAGD: Alle soorten zuivere bijenhoning, ruwe/zuivere
bijenwas/propolis. Honing-, was- en kaarsenindustrie
„Arkadia”, Lochem. Telef. 05730-1827/2219.

TE KOOP: 60 kasten met prima volken op 20 tot 40 broed-
ramen, staande op koolzaad in Flevopolder. Verdere
inventaris als: zwermbakjes en enkele honingslingers,
etc. Alles in één koop of gedeelten. Jac. Wagter,
Tj. Hiddestraat 7, Wolvega.

ABONNEER U op „BIJENNIEUWS” orgaan der Stichtse
imkers en afd. Bunnik-Houten. Voor de jaren 1966 en
1967 slechts f 4,— samen abonnementsgeld. Over te
maken op Postgiro 19 30 60 t.n.v. Bijenvereniging
Bunnik-Houten, Achterdijk 22, Bunnik. — Proefnummer
op aanvraag.

GEVRAAGD: Enkele moderne, genormaliseerde dubbelw.
Simplexkasten of Spaarkasten, met of zonder volken
er in. Brieven onder nummer 6-1, aan het Bureau van
dit blad.

GEVRAAGD: Jaargangen „Groentje”, 1898 t/m 1904, verder
1906 t/m 1907 en 1915/1916 (lieft gebonden). Brieven
met prijsopgave aan A. P. Posthumus, Schulpweg 216,
Rotterdam-23.

AANGEBODEN, zolang de voorraad strekt, Honingbusjes
(2½ kg) à f 0,95 p. stuk. Blauwe Keulse potjes (voor
ongeveer 300 gram inhoud) f 1,25 p. stuk. Verpakt in
doosjes van 6 stuks. Bijenstand „De Bijenkorf”, Baarn.
Telefoon 02954-4266.